

Gemeenteraad

Raadsinformatiebrief

Ondersteuning en Control / dienst S&E

Helmond, 18 december 2007
Onderwerp: Huishoudelijke verzorging in Helmond

Ons kenmerk: 0799011576
Uw kenmerk:

Doorkiesnr.: 0492 587441
Uw brief d.d.:

Geachte raadsleden,

In de afgelopen tijd bent u door ons nauw betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Ongetwijfeld heeft u ook in de pers recentelijk het nodige gelezen over de huishoudelijke verzorging in Helmond. Wij geven u graag rechtstreeks inzicht in de actuele stand van zaken.

Problematiek

Rond de huishoudelijke verzorging in het kader van de Wmo, zijn momenteel in Helmond in hoofdzaak twee vragen aan de orde:

1. Hoe kan de gemeente zorgen voor continuïteit van de zorg tegen aanvaardbare kosten?
2. Hoe kan de gemeente ertoe bijdragen dat de frictie op de arbeidsmarkt voor deze sector op een sociaal aanvaardbare en budgettair haalbare manier wordt getackeld?

Dit is niet een puur Helmondse problematiek. Het speelt breder in Nederland. Zo heeft ruim een week geleden, op initiatief van de wethouders van Eindhoven en Maastricht, een werkconferentie plaatsgevonden met de grotere gemeenten en zorgaanbieders in Zuidoost Nederland, waarin deze vraagstelling ook aan de orde was. Ook wij hebben hieraan deelgenomen.

Overgangsjaar 2007

Uw raad heeft 2007 aangemerkt als een overgangsjaar om te ervaren wat de implicaties zouden zijn van de invoering van de Wmo voor Helmond. In dit jaar is het aantal uren huishoudelijke verzorging dat in Helmond verstrekt wordt met 14% toegenomen ten opzichte van 2006. Momenteel ligt de vraag rond de 300.000 uren. Mogelijke verklaringen voor de toename kunnen zijn de laagdrempeligheid van de gemeente, het feit dat de gemeente geen wachtlijsten kent en de eis in het bestek dat bij ziekte of verlof van de helpende vervanging wordt geregeld. Momenteel laten wij een nader onderzoek verrichten naar de ontwikkeling van de vraag.

Met de overgang van de huishoudelijke verzorging naar de gemeente, stelt de gemeente ook de indicaties vast voor de zorg die moet worden verleend. Dit heeft landelijk, en ook in Helmond, tot een aanzienlijke verschuiving geleid in de verdeling van de zorg over de categorieën HV1 (eenvoudige zorg) en HV2 (meervoudige zorg). Was deze verdeling in het verleden ongeveer 30% om 70%, in Helmond zal die, na

afronding van alle herindicaties, vermoedelijk ongeveer 60% om 40% zijn¹. Dit is niet zozeer een gevolg van een andere indicatiestelling², als wel van een andere wijze van toewijzing van de zorg. In het verleden liet het Zorgkantoor de zorgverlener in overleg met de zorgvrager de zorg feitelijk regelen, met de indicatie als uitgangspunt. Nu wordt nog vrijwel uitsluitend conform indicatie de zorg verleend.

Aanbesteding huishoudelijke verzorging

Omdat 2007 een overgangsjaar was, hebben wij ervoor gekozen de huishoudelijke verzorging voor slechts één jaar aan te besteden. Dit stelde ons in de gelegenheid inzicht te verwerven in de omvang en de daadwerkelijke verschuiving tussen HV2 en HV1. Om tijdig vóór 1 januari 2008 nieuwe contracten te kunnen afsluiten met de zorgaanbieders, is deze zomer gestart met een nieuwe aanbestedingsprocedure voor de periode 2008-2009. Wij hebben gekozen voor een aangepast Zeeuws model, waarbij gewerkt is met maximale tarieven³ voor HV1 en HV2 en met een na te streven dekkingsgraad van minstens 150% van de vraag voor beide categorieën. Bij meerdere aanbieders binnen één categorie, zouden de aanbieders in volgorde van de geoffreerde prijs worden geplaatst.

In oktober zijn de inschrijvingen binnengekomen. Dit heeft drie aanbieders in de categorie HV1 opgeleverd en vier in de HV2. Hiermee was in eerste instantie een dekkingsgraad bereikt van 55% in de HV1 en van 105% in de HV2. Slechts één aanbieder heeft voor een lager tarief aangeboden dan het maximum. Omdat de dekkingsgraden te gering zijn, zijn wij gesprekken aangegaan met de aanbieders, om te informeren omtrent de mogelijkheid het aantal aangeboden zorguren op te hogen.

Op dit moment is de situatie zo dat in de categorie HV2 circa 138.000 uren gegarandeerd worden aangeboden van de gewenste 120.000 uren, hetgeen neerkomt op een dekkingsgraad van 115%. Een hoger aanbod is niet te verwachten, ondanks het gegeven dat er ruim voldoende arbeidskrachten voor deze categorie zorg beschikbaar zijn. Savant, de grootste aanbieder binnen Helmond, wil echter bij het huidige tarief niet verder gaan dan het aangeboden aantal van 50.700 uren.

In de categorie HV1 worden momenteel ruim 140.000 uren gegarandeerd aangeboden van de geraamde vraag van 180.000 uren. Dit komt neer op een dekkingsgraad van 78%. Savant heeft aangegeven dat zij, naast de gegarandeerde uren, voor nog eens 80.000 uren een inspanningsverplichting op zich neemt. Zij zal deze additionele uren verder invullen tegen dezelfde condities, al dan niet via onderaanneming. Savant heeft echter aangegeven geen garantie te kunnen afgeven voor deze additionele uren. Al met al wordt zo een dekkingsgraad bereikt van 122% in de categorie HV1.

Gunning huishoudelijke verzorging

Tegen deze achtergrond hebben wij besloten om over te gaan tot gunning van de huishoudelijke verzorging. Hoewel door de aanbiedingen niet de gewenste dekkingsgraad van 150% van de huidige zorgbehoefte wordt gehaald, achten wij de door de zorgaanbieders gedane toezeggingen toereikend om aan de zorgbehoefte binnen de gemeente te kunnen voldoen, waarmee de continuïteit in principe gewaarborgd is⁴.

---

¹ In de regiogemeenten ligt de verhouding zelfs rond 80% om 20%.

² De gemeente hanteert immers dezelfde protocollen als het CIZ hiervóór hanteerde.

³ De maximale tarieven zijn € 16,50 voor HV1 (was € 15,00 in 2006) en € 21,50 voor HV2 (was € 20,00).

⁴ Daarbij wordt de kanttekening geplaatst dat er mogelijk nog problemen optreden, omdat in een groot aantal gevallen mensen in 2008 een andere huishulp "over de vloer krijgen" dan in 2007.

Vandaag zullen wij de zorgaanbieders die een inschrijving hebben gedaan bij deze aanbesteding informeren over ons voornemen tot gunning. Daarmee begint de wettelijke bezwaartermijn (de zogenaamde 'Alcatel'-termijn) van 15 kalenderdagen. Als tijdens deze termijn geen bezwaar wordt gemaakt, zullen wij vervolgens met de betreffende zorgaanbieders een contract aangaan.

Arbeidsmarktproblematiek

Daarnaast heeft de zorg te kampen met een complexe arbeidsmarktproblematiek. Overeenkomstig het landelijke beeld, is er ook in Helmond een tekort aan krachten in de HV1-categorie. Dit tekort kan op zo'n 50.000 à 100.000 uren worden geschat, ofwel zo'n 35 tot 65 full-time-arbeidskrachten. Daar staat een aanzienlijk overschot tegenover aan HV2-krachten. Voor Helmond-sec is dit overschot niet exact te bepalen. Savant schat dit aantal boventallige arbeidskrachten voor alleen Helmond op zo'n 66 full-time-krachten. Dit komt overeen met 155 mensen. Regionaal liggen deze cijfers aanzienlijk hoger: er wordt gesproken over ontslag voor in totaal 300 mensen. Daar staat tegenover dat er voor hoger gekwalificeerd zorgpersoneel voldoende werk lijkt te zijn in de Awbz-zorg.

Kort door de bocht benaderd, zou de gemeente een deel van de frictie op de lokale arbeidsmarkt kunnen oplossen door HV2-krachten in te zetten voor zorgverlening in de HV1-categorie. Er kleven echter meerdere bezwaren aan een dergelijke benadering. Het biedt geen structurele oplossing voor het arbeidsmarkt-vraagstuk. Verder leidt het tot een aanzienlijke kostenstijging in de huishoudelijke dienstverlening, van zo'n € 250.000 bij inzet van 50.000 uren HV2-krachten⁵. Ook juridisch stuit dit op problemen, omdat ook andere zorgaanbieders een beroep zouden kunnen doen op deze constructie.

De vraag is aan de orde hoe de gemeente ertoe kan bijdragen dat de frictie op de arbeidsmarkt voor de huishoudelijke zorg duurzaam en op een sociaal aanvaardbare manier kan worden getackeld. Daarbij zou tevens inzet moeten zijn deze werkgelegenheid voor de zorgsector te behouden, gelet op het verwachte tekort aan arbeidskrachten in deze sector in de toekomst. Dit vraagstuk willen wij oplossen met inzet van arbeidsmarktinstrumenten en middelen. Het Rijk heeft daarvoor onlangs substantieel extra geld beschikbaar gesteld en is van plan dit in de komende jaren op te hogen. Overigens heeft het ministerie van VWS in dit verband al een subsidie toegekend aan Savant in verband met voorgenomen ontslagen.

Wij willen het arbeidsmarkt-vraagstuk aanpakken langs een aantal lijnen.

In de eerste plaats zien wij een aanpak, gericht op de middellange termijn (3 tot 5 jaren). Daarbij worden werkzoekenden gerecrueteerd en opgeleid voor HV1-werk. Reïntegratiebedrijven, het ROC, Kans2 en de zorgaanbieders zullen wij hierbij betrekken voor opleiding (BBL) en begeleiding. Voor de overtollige HV2-krachten zou – na te zijn gescreend op geschiktheid en bereidheid daartoe – doorscholing naar de persoonlijke verzorging of andere Awbz-zorg een perspectief kunnen bieden. De vraag is daarbij hoe zij in de tussentijd aan het werk kunnen blijven en wie daarvoor de (financiële) verantwoordelijkheid neemt.

Daarnaast staat ons een aanpak op de korte termijn voor ogen, waarbij Savant, in samenwerking met de Atlantgroep, een beperkt aantal HV2-krachten zou kunnen inzetten om werkzoekenden als aspirant-HV1-

krachten zo snel mogelijk aan het werk te helpen, mogelijk met behoud van uitkering. Hieraan wordt momenteel al gewerkt door beide partijen, in samenspraak met de gemeente.

Een derde aanpak beoogt eveneens effect op korte termijn. Hierbij worden boventallige HV2-krachten van Savant van baan naar baan, bij voorkeur in de zorg begeleid. Zo blijken enkele zorgaanbieders in de regio tijdelijk een tekort aan dit soort krachten te hebben. Hiervoor kunnen ook de door het Rijk beschikbaar gestelde mobiliteitsmiddelen worden ingezet. Een bovenlokale benadering is hiervoor zonder meer noodzakelijk. Onze arbeidsmakelaar is hierover al in gesprek met partijen en ook het UWV zal hierbij worden betrokken.

Wij zullen in het nieuwe jaar graag verder in gesprek gaan met de verschillende partijen om tot een gezamenlijke aanpak te komen. Van relevante ontwikkelingen in dit verband zullen wij uw gemeenteraad uiteraard op de hoogte houden.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Helmond,
De burgemeester,   de secretaris,

---

⁵ Het is overigens nog maar de vraag of Savant met een tarief van € 21,50 voor de inzet van HV2-krachten in de HV1

